

Valtiontalouden tasapainottaminen ympäristöä vahvistaen

Suomen tulevaisuutta ei voi rakentaa luonnonvarojen ylikulutuksen varaan. Valtion taloutta voidaan vahvistaa ja ympäristöhaittoja vähentää samaan aikaan. Elinvoimaiset ekosysteemit ovat kaiken elämän, myös talouden, perusta. Keskeisenä mekanismina aiheuttaja maksaa -periaate: kustannukset kuuluvat sinne, missä ne syntyvät.

Suomen luonnonsuojeluliitto esittää ympäristölle haitallisten tukien ja verohelpotusten karsimista sekä uusien luonnonvarojen ylikulutusta vähentävien verojen käyttöönottoa. Näiden toimien avulla saatavat säästöt sekä lisätulot julkiseen talouteen nousevat yhteensä miljardiluokkaan.

Suomen julkisen talouden tasapainottaminen edellyttää ratkaisuja, jotka vahvistavat valtiontaloutta sekä edistävät luonnon tilaa ja ilmastotavoitteiden saavuttamista. Talouspolitiikan arviointineuvoston [raportin](#) mukaan julkisen talouden kannalta on perusteltua tehdä enemmän veronkiristysia, kuten karsia verohelpotusten muodossa annettavia yritystukia.

Miljardiluokan ympäristölle haitalliset tuet rasittavat valtiontaloutta

Talouden vaikeassa tilanteessa voidaan toteuttaa ympäristötoimia, jotka vahvistavat valtiontaloutta sen sijaan, että ne rasittaisivat sitä. Ympäristölle haitalliset tuet ylläpitävät fossiilitaloutta ja hidastavat puhtaita investointeja. Monet tuista on [todettu talouskasvun kannalta tehottomiksi](#), ne ovat huonosti kohdennettuja eivätkä tue pitkän aikavälin kilpailukykyä. Ne myös kasvattavat ilmasto- ja luontotoimien kustannuksia tulevaisuudessa.

Karsittavia ympäristölle haitallisia tukia:

- **Puunpolton verotuki:** 440 miljoonaa euroa
 - Teollisen mittakaavan puunpoltto on verovapaata. Tämä heikentää metsien hiilinielua ja kannustaa kestäväää tasoa korkeampaan hakkuutasoon.
- **Turpeen alempi verokanta:** 32 miljoonaa euroa
 - Turpeen energiakäyttöä tuetaan kevyemmällä verokohtelulla. Tämä ylläpitää runsaspäästöistä ja luonnon monimuotoisuudelle haitallista polttoainetta.
- **Turpeen verottoman käytön yläraja:** 46 miljoonaa euroa
 - Pienille ja keskisuurille lämpölaitoksille myönnetty oikeus polttaa turvetta verovapaasti, mikä hidastaa polttoon perustumattomaan energiantuotantoon siirtymistä.
- **Dieselpolttoaineen alempi verokanta:** noin 600 miljoonaa euroa
 - Tämä ylläpitää fossiilisten polttoaineiden kysyntää ja hidastaa raskaiden ajoneuvojen sähköistymistä ja siirtymistä muihin käyttövoimiin.
- **Työkoneiden kevyen polttoöljyn alennettu verokanta:** 400 miljoonaa euroa
 - Työkoneissa käytettävän kevyen polttoöljyn verokanta on huomattavasti matalampi kuin tieliikenteen dieselin. Tämä vähentää kannusteita siirtymä sähkökäyttöisiin työkoneisiin ja muihin käyttövoimiin, kuten biokaasuun.
- **Kauppa-alusten työvoimakustannustuki:** 89 miljoonaa euroa

- Valtion maksama tuki kohdistuu varustamoille, jotka käyttävät runsaspäästöisiä aluksia meriliikenteessä. Varustamoille palautetaan työntekijöistä maksettuja veroja ja sosiaali- ja eläkemaksuja.
- **Maakuntalentojen tuet:** 38,5 miljoonaa euroa
 - Lyhyiden kotimaan lentoreittien ylläpitäminen verovaroilla tukee ilmastolle haitallista liikkumismuotoa. Matkat voitaisiin korvata vähäpäästöisellä joukkoliikenteellä.
- **Maatalouden energiaveron palautus:** 44 miljoonaa euroa
 - Energiaveron palautusta voidaan hakea maataloudessa käytetystä sähkön ja polttoöljyn valmisteveroista. Polttoöljyn tukeminen heikentää kannusteita investoida energiansäästöön, kiertotalouteen ja uusiutuvaan energiaan maataloilla.
- **Metsätalouden kannustinjärjestelmä (METKA):** 36 miljoonaa euroa
 - Metsätalous on kannattavaa liiketoimintaa myös ilman valtion tukea. Puuntuotannon tukemiseen varattu rahoitus tulee suunnata saman kannustinjärjestelmän sisällä metsäluonnon hoidon toimenpiteisiin.
- **Maatalouden tuet:**
 - Miljardiluokan maataloustukia täytyy kohdentaa uudelleen tukemaan ympäristötoimia nykyistä vahvemmin, mikä tukee usein myös satotasoja. Maatalouden tukia on myös mahdollista karsia.

Ympäristöä kuormittavan toiminnan verotus tuo lisätuloja

Ympäristöverotuksen kehittäminen tukisi valtiontaloutta, edistäisi ilmasto- ja luontotavoitteita, ja kehittäisi kiertotalousmarkkinoiden syntymistä. Tarvitaan kattava selvitys ja toimenpidepaketti ympäristö- ja haittaverotuksen kehittämismahdollisuuksista.

Käyttöön otettavissa olevia veroja ja maksuja:

- **Jätteenpolton vero:** 50 miljoonaa euroa
 - Jätteenpolttolaitoksissa poltettava jäte on rajattu verotuksen ulkopuolelle, vaikka poltettava jäte aiheuttaa ilmastopäästöjä eikä se ole kiertotalousperiaatteiden mukaista.
- **Kaivosjätevero:** 75 miljoonaa euroa
 - Kaivokset tuottavat Suomessa yli kolme neljäsosaa syntyvästä jätteestä, kuten sivukiveä ja rikastushiekkaa, mutta kaivosjätteet on rajattu nykyisin jäteverotuksen ulkopuolelle. Kaivosjätevero ohjaisi louhimaan säästeliäämmin ja lisäisi kiertotaloutta.
- **Maa-ainesvero:** 50 miljoonaa euroa
 - Verotettaisiin neitseellisen maa-aineen ottamista, ohjaisi käyttämään kierrätysraaka-aineita esimerkiksi rakentamisessa ja siten vahvistaisi kiertotalousperiaatteita.
- **Maankäytön muutosmaksu:** 30 miljoonaa euroa
 - Veroluontoinen maksu, kun luontoa muokataan pysyvästi esimerkiksi rakennus- tai maatalouskäyttöön. [Maankäytön muutosmaksua valmistelleen työryhmän loppuraportti.](#)

- **Metsälahjavähennyksestä luopuminen:** 10 miljoonaa euroa
 - [Vähennys](#) mahdollistaa metsää lahjana saaneelle kevyemmän verotuksen, kun lahjaveroa voi vähentää puunmyyntituloista. Lahjavähennys toimii kannustimena hakkuisiin ja vähentää puun myynnistä saatavia verotuloja.
- **Metsävähennyksen pienentäminen:** 50 miljoonaa euroa
 - [Metsävähennys](#) toimii kannustimena hakkuisiin ja puiden myyntiin, kun puunmyyntitulojen verotuksesta voidaan vähentää 75 % metsän hankintamenoista. Metsävähennystä laskemalla saataisiin kasvatettua puunmyynnin verotuloja.
- **Lentovero:** 217 - 345 miljoonaa euroa
 - [Valtioneuvoston selvitys](#) vuodelta 2022 tarkasteli kolmea lentoveron vaihtoehtoa: lippuvero, nousuvero ja polttoainevero.
- **Vedenottovero:** 100 + miljoonaa euroa
 - Vero kohdistuisi paljon vettä käyttäviin toimialoihin, kuten teollisuudelle ja kaivoksiin.
- **Jätevesivero:** 10 + miljoonaa euroa
 - Vero kohdistuisi paljon vettä käyttäviin toimialoihin, kuten teollisuudelle ja kaivoksiin.
- **Lannoitevero:**
 - Valmisteveron avulla voitaisiin kannustaa kierrätyslannoitteiden käyttöä sekä vähentää vesistöjen rehevöitymistä.
- **Ilmansaastevero:**
 - Maksettaisiin hiukkaspäästöistä sekä rikin ja typen oksideista, jossa ilman saastuttaja maksaisi verot piippupäästöjen perusteella (energiayhtiöt, raskas teollisuus, varustamot).
- **Torjunta-ainevero:**
 - Verotettaisiin kemiallisten torjunta-aineiden myyntiä tai käyttöä. Torjunta-aineita vähennettäisiin maataloudessa, jotta maaperän ja vesistöjen kemikaalikuormitus vähenisi.
- **Karjan ilmastopäästövero:**
 - Karjan päästöjen verottaminen voitaisiin esimerkiksi laskea eläinkohtaisesti keskimääräisen päästömäärän mukaan. Esimerkiksi Tanska suunnittelee karjankasvatuksen verotusta, ja siellä veromalli otetaan käyttöön vaiheittain. Jokaiselle karjaeläimelle lasketaan keskimääräinen vuotuinen päästömäärä.
- **Metsien ojitusvero:**
 - Kunnostusojitusta verotettaisiin. Vero hillitsisi hiilipäästöjä ja vähentää vesistöihin valuvia ravinnepäästöjä. Luonnonsuojeluliitto on myös esittänyt kunnostusojitusten luvanvaraisuutta ja uudisojitusten kieltä. Verotus voisi täydentää näitä toimia.
- **Sekajätteen verotus:**
 - Jäteveroa uudistettaisiin siten, että kierrätyskelpoisen materiaalin päätyminen sekajätteeseen vähenisi, ja kuluttajia ja yrityksiä ohjattaisiin yhä tehokkaampaan lajitteluun.